

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет філології

Кафедра загального та германського мовознавства

Паньків У. Л.

ВСТУП ДО МОВОЗНАВСТВА

САМОСТІЙНА РОБОТА

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Курс *Вступ до мовознавства* розпочинає фундаментальну теоретичну лінгвістичну освіту студентів, які уже мають початковий філологічний рівень завдяки системі шкільної освіти. Як початковий теоретичний курс у цілісній системі підготовки першокурсника, він передбачає ознайомлення з основними поняттями і термінами, без яких неможливо вивчати жодну мовознавчу дисципліну, і який у міждисциплінарному поєднанні з гуманітарними та педагогічними науками (філософією, археологією, історією, етнологією, літературознавством, слов'янськими мовами, педагогікою, методикою викладання мови, перекладознавством) посідає особливе місце у професійному становленні майбутніх філологів. Запропоновані для вивчення у цьому курсі проблемні питання про теорію та походження людської мови, її сутність та природу, особливості будови та функціонування мови як особливої структури зі складними системними зв'язками між основними рівнями та одиницями формують осмислений підхід до мовних явищ, пояснення численних фонетичних, морфологічних та лексичних змін, що відбуваються у мові, наукового трактування уже відомих мовленнєвих фактів.

Переважає більшість тем, що частково розглядаються у лекціях, доповнюються самостійною роботою студентів з науковою літературою, до якої входять підручники, монографії, статті, лінгвістичні словники та енциклопедії, видані не лише рідною українською, але й іншими доступними студентів мовами.

Усім відома надзвичайна насиченість *Вступу до мовознавства* поясненнями лінгвістичних термінів, які мають стати для нинішнього здобувача бакалаврського ступеню інструментом осмислення мовних явищ. Тому у процесі самостійної підготовки студентів не тільки необхідно звертати особливу увагу на термінологію, що ще не стала предметом вивчення в інших мовознавчих курсах, але й дати відповіді на питання *чому?* і *як?* :

Чому саме ці проблеми протягом тривалого часу привертають увагу мовознавців?

Як вирішують ці питання представники різних лінгвістичних шкіл, представлених різними відомими студентам слов'янськими мовами?

Чи є місце у загально визнаних лінгвістичних теоріях і для обґрунтованих власних позицій студента?

Чи варто загалом шукати підстави для особистих підходів до вже давно сформульованих лінгвістичних аксіом?

При пошуку відповідей на вказаний перелік питань необхідно враховувати, що мова виконує різні суспільні, етноідентифікаційні, комунікативні, пізнавальні, культурологічні, художньо-естетичні завдання, тому суспільна потреба у мовознавчих дослідженнях зростає.

У розділі *Самостійна робота* розглядаються:

1. Теоретичні теми для самостійного вивчення.

2. Перелік питань, що розглядаються у кожній темі.

3. Питання для контролю засвоєння знань, що мають своєю метою не лише перевірку знань студента тієї чи іншої теоретичної теми, але і спрямовують його практичну роботу в межах вивченого матеріалу та формулюють напрями майбутніх лінгвістичних досліджень.

Чітко деталізована система запитань, запропонованих для усних чи письмових відповідей, визначає тематику завдань для підсумкового контролю, який здійснюється частково на практичних заняттях, або у формі тестів у *Тиждень перевірки виконання самостійної роботи студента*.

ТЕМА: СУТНІСТЬ І ПОХОДЖЕННЯ МОВИ.

МОВА І СУСПІЛЬСТВО.

Перелік питань.

1. Гіпотези про природу і сутність мови.
2. Натуралістичний та психологічний напрями у мовознавстві, їх основні представники та ідеологічні засади.
3. Мова як суспільне явище. Її зв'язок з біологічними та психічними явищами.
4. Проблема з'ясування походження мови. Її зв'язок із наявністю перших писемних пам'яток.
5. Філософія, археологія, історія та етнологія у питанні про походження мови.
6. Основні гіпотези походження мови, їх автори, прихильники, критики та головні принципи.
7. Паризьке лінгвістичне товариство про походження мови, учені-однорідці такої позиції.
8. Теорії моно- та полігенезу у вирішенні питання походження мови.
9. Мова і суспільство: зовнішні та внутрішні причини розвитку природної людської мови.
10. Розвиток та функціонування мови на різних етапах розвитку людського суспільства.
11. Літературна мова: визначення, роль у формуванні громадянського суспільства та держави.
12. Діалект: проблема визначення. Територіальний та соціальний діалект. Власний досвід студента їх використання.
13. Мовна політика: сфери впливу, позитивні та негативні наслідки для існування та розвитку національної мови, ідеологічне підґрунтя та залежність від суспільно-історичних обставин, місце міжнародних мов у лінгвальному просторі окремої держави, поняття лінгвоциду.
14. Мовна ситуація, її основні складові.
15. Штучні мови: мотивація їх створення та перспективи розвитку.

16. Специфіка розвитку різних рівнів мовної структури: ретроспектива та сучасний стан.

Лінгвістична термінологія: *гіпотеза, моногенез, полігенез, диференціація, інтеграція, літературна мова, діалект територіальний, діалект соціальний, просторіччя, койне, суржик, арго, жаргон, мовна політика, мовна ситуація, лінгвоцид, есперанто.*

Питання для контролю засвоєння знань.

1. *Гіпотеза* як шлях наукового пізнання.
2. У чому суть *натуралістичного напрямку* у мовознавстві? Назвіть учених-представників цього напрямку.
3. Які погляди на природу та сутність мови висловлювали автори та прихильники *психологічного напрямку* у лінгвістиці? Які їх наукові праці вам відомі?
4. Чому мову вважають *суспільним явищем*?
5. Які основні *гіпотези про походження мови* вам відомі?
6. Розкрийте суть звуконаслідувальної гіпотези походження мови. Чому ця теорія неприйнятна?
7. Які факти заперечують гіпотезу соціального договору?
8. У чому полягає гіпотеза походження мови Ф.Енгельса?
9. Розкрийте *вигуківу гіпотезу* походження мови. У чому її бездоказовість?
10. У чому різниця між походженням мови загалом і походженням конкретної мови? Як на це питання відповідають історики, археологи, філософи та етнологи?
11. Які причини викликають зміни у мові? У чому їх об'єктивний характер?

12. Назвіть основні рівні структури мови. Чи з однаковою інтенсивністю вони змінюються? Яка специфіка розвитку кожного з цих рівнів?

13. Дайте визначення *мовної ситуації*. Чи можете ви охарактеризувати мовну ситуацію на якомусь конкретному етапі розвитку українського суспільства?

14. У чому суть *мовної політики*? Які чинники визначають сучасну мовну політику України?

15. Дайте характеристику сучасної мовної ситуації в Україні.

16. Які міжнародні мови вам відомі? Чи володієте ними? Розкажіть про власний досвід їх використання.

17. З якою метою створюються штучні мови? Які перспективи їх розвитку та функціонування?

ТЕМА: ГЕНЕАЛОГІЧНА КЛАСИФІКАЦІЯ МОВ.

СЛОВ'ЯНСЬКА ГРУПА МОВ

Перелік питань

1. Генеалогічна класифікація мов: основні сім'ї та групи.

2. Слов'янська філологія – складова частина слов'янознавства та загального мовознавства.

3. Сучасні наукові погляди на походження і прабатьківщину слов'ян. Етнічна близькість слов'ян, їх перша літературна мова та генетична спорідненість слов'янських мов.

3. Виокремлення підгруп у складі слов'янської мовної групи: східна, західна та південна.

4. Характеристика мов, що входять до названих підгруп:
кількість носіїв;
наявність писемності, особливості застосування латинського та кириличного алфавітів, трансформація латиниці у західнослов'янських мовах;
перші писемні пам'ятки;
короткий огляд історії дослідження відповідної мови та періодизації її розвитку;
використання літературної мови та наявність діалектів;
територія поширення на сучасному етапі;
функціонування на державному та можливість використання на міжнародному рівні.

Лінгвістична термінологія: *генеалогічна класифікація, індоєвропейська сім'я мов, слов'янська група мов, підгрупи слов'янської групи мов, літературна мова, територіальний діалект, міжнародна мова.*

Питання для контролю засвоєння знань.

1. Дайте визначення *генеалогічної класифікації мов*.
2. На основі якого методу дослідження мови вона виникла?
3. Чи можливо визначити точну кількість наявних у сучасному світі мов? Чому? Як називаються мови, що вийшли зі щоденного ужитку на сучасному етапі? Чи мають вони у теперішній час практичне застосування в окремих галузях? У яких сферах?
4. За якими критеріями визначається спорідненість мов?
5. Що вам відомо про дослідження слов'янських мов? Які вчені займалися їх вивченням?
6. На які підгрупи поділяється слов'янська група мов?
7. Які мови входять до східної підгрупи? Дайте їх коротку характеристику.
8. Назвіть мови, що входять до західної підгрупи? Що вам про них відомо?
9. Які мови входять до південної підгрупи? Чи всі вони вживаються у теперішній час?
10. Які із названих мов користуються кирилицею? Чим зумовлений такий вибір носіїв цих мов?
11. Представники яких підгруп використовують латинське письмо? Які трансформації латинського алфавіту відбулися у польській та чеській мовах?
12. Чи можливі зміни системи письма на сучасному етапі представниками різних мовних підгруп?

ТЕМА: **ФОНЕТИКА. ЗВУКОВА МАТЕРІЯ МОВИ.**

Перелік питань

1. Фонетика як розділ мовознавства, що вивчає звуки мови.
2. Міждисциплінарні зв'язки фонетики з природничими науками: фізикою, анатомією, фізіологією, психологією, нейрохірургією, логопедією.
3. Класифікація звуків. Система вокалізмів та консонантизмів.
4. Артикуляційні та функціональні відмінності між голосними та приголосними звуками.
5. Фонетичне членування мовленнєвого потоку: сегментні та суперсегментні одиниці.
6. Склад: визначення, основні теорії складу, особливості будови складу у різних слов'янських мовах.
7. Наголос. Різновиди словесного наголосу.

Лінгвістична термінологія: *фонетика, акустика, вокалізм, консонантизм, сегментні одиниці мовленнєвого потоку, несегментні одиниці мовленнєвого потоку, фраза, такт, фонетичне слово, склад, монофтонг, поліфтонг, дифтонг, трифтонг, наголос, енклітики, проклітики, акцентологія, інтонація.*

Питання для контролю засвоєння знань

1. Поясніть значення вислову *звукова матерія мови*.
2. У чому суть фізичного аспекту вивчення звуків?
3. З якими природничими науками пов'язана фонетика?
4. За якими ознаками класифікуються голосні звуки?
5. За якими ознаками класифікуються приголосні звуки?

6. Назвіть основні артикуляційні відмінності між голосними та приголосними звуками.

7. Назвіть основні функціональні відмінності між голосними та приголосними звуками.

8. На які відрізки фонетично членується мовленнєвий потік?

9. Дайте визначення фрази. На прикладі фонетичного уривка поясніть її характеристики.

10. Що таке *фонетичне слово*? Який синонім вживають для його позначення

11. Які лінгвістичні теорії складу вам відомі?

12. Які типи складів ви знаєте? Проілюструйте на прикладах відомих вам мов.

13. Дайте визначення *монофтонга* і *поліфтонга*. Які різновиди поліфтонгів існують у мовах світу?

14. Що ви знаєте про латинські дифтонги? У чому особливість їх фонетичного засвоєння українською мовою ?

15. Які просодичні засоби використовуються у мовленні?

16. Дайте визначення наголосу. Які його типи вам відомі?

17. Які функції у мовленні має інтонація? Проілюструйте на прикладах зміст кожного компонента інтонації.

ТЕМА: ПИСЬМО

Перелік питань.

1. Винайдення письма як особливий чинник розвитку людства.
2. Історичні та суспільні передумови розвитку письма.
3. Етапи і форми розвитку графічного письма: піктографія, ідеографія, фонографія. Їх зв'язок з історією цивілізації..
4. Три шляхи спрощення письма: лексичний, граматичний, фонографічний.
5. Поняття ідеограми та особливості мов з ідеографічним письмом.
6. Три етапи розвитку фонографії: складове письмо, консонантне, буквено-звукове.
7. Особлива роль грецького буквено-звукового письма: походження давньогрецького алфавіту, його засвоєння латинською мовою, вплив на сучасний український правопис.
8. Графіка як сукупність усіх засобів письма та як розділ мовознавства.
9. Алфавіт: визначення лінгвістичного терміну та мотивація синонімічних назв.
10. Чотири сім'ї алфавітів (латинська, слов'янська, арабська, індійська) та їх використання у сучасному світі.
11. Докладна характеристика кирилиці та латиниці як писемної фіксації мов, найбільш використовуваних у сучасному освітньому просторі:
  - короткий огляд історії їх виникнення;
  - особлива роль давньогрецького алфавіту у становленні фонографії;
  - засвоєння звуків давньогрецької мови латиною та їх вплив на сучасні зміни в українському правописі;
  - трансформаційні доповнення до латинського алфавіту в західнослов'янських мовах.
12. Орфографія. Принципи орфографії (фонетичний, морфологічний, історико-традиційний, ідеографічний або символічний).

Лінгвістична термінологія: *письмо, піктографія, ідеографія, ідеограма, фонографія, письмо силабічне, письмо консонантне, письмо буквено-звукове, графіка, алфавіт, азбука, абетка, палеографія, кирилиця, латиниця, орфографія.*

Питання для контролю засвоєння матеріалу.

1. У чому полягає значення письма в історії людської цивілізації? Із якими функціями мови письмо пов'язане найтісніше?

2. Що таке *предметне письмо*? Наведіть приклади його використання. Чи зустрічали ви зразки його використання у своєму досвіді?

3. Поясніть застосування результатів археологічних та історичних досліджень при вивченні етапів розвитку письма. Що вам відомо про *12апідарній*?

4. Що таке *піктографія*? Наведіть приклади піктографічного письма. Чи застосовуються піктографічні знаки у наш час? З якими невербальними системами передачі інформації вони пов'язані? Чи мали ви досвід розшифрування такої інформації? Чи користуєтеся ви піктограмами у повсякденному спілкуванні?

5. У чому суть *ідеографії*? Чим вона відрізняється від піктографії? Які ідеографічні знаки вам відомі?

6. Дайте визначення *ідеограми*.

7. Які національні мови використовують ідеографію у наш час? Як поєднується ідеографічне письмо із особливостями світосприйняття народів-носіїв цих мов?

8. Які ідеограми і чому збереглися у мовах з фонографічним письмом?

9. Як удосконалювалася система письма? Чим зумовлене виникнення фонографічного письма?

10. Що вам відомо про *силабічне письмо*? Чому його використання унеможливлене у загальному сучасному мовному просторі?

11. Які мови користуються силабічною системою письма?
12. Яке письмо називається *консонантним*? Чи має ця система відношення до фонографії?
13. У чому полягає особлива роль *давньогрецького алфавіту*? Коли він був створений? На яких засадах?
14. Поясніть суть впливу давньогрецького алфавіту на українську мову.
15. Чи існує ідеальний алфавіт? Якими є його основні риси?
16. Поясніть мотивацію лінгвістичних термінів: *алфавіт, азбука, абетка*.
17. Дайте визначення *графіки*. Що є предметом її вивчення?
18. Які сім'ї алфавітів вам відомі? Котрі із них найчастіше використовуються у слов'янських мовах?
19. Чи існують у сучасному мовному просторі мови, які змінили свою графічну систему? Чи відома вам мотивація таких процесів? Як це стосується слов'янського лінгвального світу?
20. Що вивчає *орфографія*? Поясніть походження цього слова. Які нелінгвістичні терміни мають спільну із ним етимологію? Які принципи орфографії вам відомі?
21. Який принцип орфографії є основним для української та польської мов?

ТЕМА: ЛЕКСИКОЛОГІЯ ЯК РОЗДІЛ МОВОЗНАВСТВА

Перелік питань.

- 1.Лексикологія: визначення як науки, предмет дослідження.
- 2.Лексикологія загальна, конкретна, історична, зіставна та прикладна.
- 3.Розділи лексикології, їх теоретичне обґрунтування та практичне застосування результатів дослідження: семасіологія, ономасіологія, ономастика, фразеологія, лексикографія.
- 4.Слово як одиниця мови. Проблема лінгвістичного визначення слова.
- 5.Слово і лексема.
- 6.Значення слова.
- 7.Загальні і власні назви.
- 8.Лексико-семантичні категорії: моносемія, полісемія та її зумовленість, синоніми, антоніми, омоніми та специфіка їх перекладу.

Лінгвістична термінологія: *лексикологія, семасіологія, семантика, ономасіологія, ономастика, топоніми, антропоніми, теоніми, гідроніми, фразеологія, фразеологізм, лексикографія, слово, лексема, полісемія, синоніми, домінанта синонімічного ряду, антоніми, омоніми, гомогенні омоніми, гетерогенні омоніми, омофони, омоформи, омографи.*

Питання для контролю засвоєння матеріалу.

- 1.Дайте визначення *лексикології*. Поясніть походження цього терміну.
- 2.Що є найголовнішим завданням лексикології?
- 3.Чи усі мовознавці підтримують необхідність вивчення семантики слова у межах лінгвістики?
- 4.Як практично застосовуються результати досліджень загальної, конкретної, історичної, зіставної та прикладної лексикології?
- 5.З яких наукових дисциплін складається лексикологія у її широкому тлумаченні? Що є предметом дослідження кожної із них?
- 6.Дайте визначення слова. Назвіть його основні ознаки.
- 7.Поясніть спільні та відмінні риси *слова і лексеми*.

- 8.З яких компонентів складається *лексичне значення слова*?
- 9.Назвіть відомі вам лексико-семантичні категорії.
- 10.У чому полягає відмінність між моносемією та полісемією?
- 11.Яке слово вважається домінантою синонімічного ряду?
- 12.Як поділяються омоніми за походженням?

ТЕМА: РОЗВИТОК ЛЕКСИЧНОЇ СИСТЕМИ МОВИ.

Перелік питань.

1. Зовнішні та внутрішні чинники змін лексичного складу мови.
2. Мова як віддзеркалення суспільних та історичних викликів сучасного глобалізованого світу.
3. Історична лексикологія: предмет дослідження та взаємодія з етимологією.
4. Архаїзми та історизми.
5. Причини актуалізації історизмів, зокрема у сучасній системі освіти.
6. Неологізми (лексичні, семантичні, авторські) як чинник динаміки структури мови.
7. Табу: причини виникнення та необхідність заміщення у мовленні.
8. Евфемізми: етимологія терміну, світоглядні підстави виникнення.
9. Запозичена лексика (класифікація та проблеми адаптації).
10. Специфіка засвоєння запозиченої лексики близькоспорідненими мовами.
11. Класичні (латинська і давньогрецька) мови як джерело виникнення та поповнення інтерлінгвального (інтернаціонального) лексичного фонду
12. Мовні контакти: прямі, опосередковані, природні та штучні. Контакткування близькоспоріднених слов'янських мов.
13. Явище мовної інтерференції.
14. Багатомовність, двомовність, білінгвізм, диглосія: питання диференціації та критерії виокремлення.
15. Сучасні суспільні зміни крізь призму засвоєння чужомовної лексики.
16. Явище мовного пуризму: pro et contra.
17. Територіальний діалект як джерело регіональних особливостей усного мовлення представників різних вікових груп

Лінгвістична термінологія: *лексикологія, історична лексикологія, етимологія, внутрішня форма слова, архаїзми, історизми, актуалізація лексики, неологізми, запозичення, лексичне запозичення, деетимологізація,*

калькування, семантична калька, мовні контакти, інтерференція, багатомовність, двомовність, білінгвізм, диглосія, мовний пуризм.

Питання для контролю засвоєння матеріалу.

1. Назвіть позамовні чинники, що зумовлюють зміни у складі лексики природної мови.

2. Що є предметом вивчення *історичної лексикології*?

3. Дайте визначення *етимології*. Чи використовували ви у своїх дослідженнях інформацію цього розділу лінгвістики?

4. Що вам відомо про *народну етимологію*?

5. Чи поєднуються у наукових працях результати досліджень *історичної лексикології та етимології*?

6. Що розуміють під *внутрішньою формою слова*?

7. Як називається втрата словом своєї *внутрішньої форми*?

8. Чому у мові з'являється застаріла лексика?

9. Дайте визначення *архаїзмів та історизмів*. Назвіть їх спільні та відмінні функціональні критерії.

10. Чи можливе повернення у сучасне мовлення історизмів? З яких причин?

11. Які слова називають *неологізмами*?

12. Які різновиди *неологізмів* ви знаєте?

13. Чи впливають *неологізми* на метамову (термінологічну систему) науки? Якою мірою?

14. У яких сферах життєдіяльності людини поява *неологізмів* є найбільш виправданою?

15. Дайте приклади використання *авторських неологізмів*.

16. Охарактеризуйте шляхи появи у мові *запозичень*.

17. За якими критеріями відбувається класифікація *запозичень*?

18. Які мови є найпотужнішими джерелами лексичних *запозичень* у європейських мовах?

19. Дайте приклади штучних запозичень із латинської та давньогрецької мов. Чи можемо вважати їх інтерлінгвізмами?

20. Яких змін зазнають запозичені слова при їх адаптації у мові-реципієнті?

21. Як шляхи проникнення чужомовної лексики впливають на ступінь її засвоєння та сприйняття?

22. У яких лексикографічних джерелах найбільшою мірою фіксується запозичена лексика?

23. У чому полягають особливості запозичень із близькоспоріднених мов?

24. Чому виникає *мовний пуризм*? Які видатні українські мовознавці були його прихильниками?

25. Чи завжди позитивними є пуристичні тенденції у мові?

26. Як ви оцінюєте сучасну ситуацію із використанням запозиченої лексики у побутовому мовленні носіїв української мови?

ТЕМА: ЛЕКСИКОГРАФІЯ.

Перелік питань.

1. Одномовні словники: принципи укладання та використання.
2. Короткий огляд історії слов'янської лексикографії.
3. Робота зі словниковими статтями одномовних словників у наукових дослідженнях.
4. Методика використання лексикографічних джерел у шкільній мовній освіті

Перелік питань для контролю засвоєння матеріалу.

1. Дайте визначення *лексикографії*. Поясніть етимологію цього слова.
2. Які ще розділи мовознавства досліджують *слово*?
3. Чому культурний рівень нації та рівень розвитку мови часто оцінюють за кількістю виданих словників?
4. Що є предметом дослідження *теоретичної лексикографії*?
5. Які функції виконує *практична лексикографія*?
6. Які типи словників вам відомі?
7. Яку інформацію подають *енциклопедичні* словники?
8. Які репрезентативні лексикографічні джерела *лінгвістичної термінології* ви знаєте? Розкажіть про свій досвід використання таких словників у вивченні лінгвістичних дисциплін.
9. Як поділяють *лінгвістичні* словники?
10. Поясніть мотивацію створення багатомовних словників.
11. Які перекладні словники ви знаєте?
12. Перелічіть типи одномовних словників.
13. Поясніть термін *словникова стаття*.
14. Які тлумачні словники ви знаєте?
15. Які словники фіксують чужомовну за походженням лексику у найбільш повному обсязі?
16. У яких словниках зібрано усталені звороти з їх тлумаченням та стилістичною характеристикою?
17. Назвіть відомі вам етимологічні та історичні словники. Чим відрізняється подана ними інформація?

ТЕМА: КЛАСИФІКАЦІЇ МОВ СВІТУ

Перелік питань

1. Проблема визначення загальної кількості мов світу та їх групування за різними критеріями.
2. Поняття типологічної класифікації мов: основні характеристики, визначення.
3. Актуальність теоретичних основ праць з типологічної лінгвістики німецьких мовознавців XVIII-XIX ст. у наш час.
4. Місце у типологічній класифікації української, польської, чеської, англійської, німецької та французької мов.
5. Соціолінгвістична класифікація мов. Суспільні та лінгвістичні передумови її виникнення. Доцільність її розвитку та застосування в умовах глобалізації мовного та освітнього простору.

Лінгвістична термінологія: *типологічна класифікація мов, ізолятивні (кореневі) мови, аглютинативні мови, інкорпоративні мови, флективні мови, синтетичні мови, аналітичні мови, соціолінгвістика, соціолінгвістична класифікація мов.*

Перелік питань для контролю засвоєння знань.

1. Яку класифікацію мов називають типологічною?
2. Чи відрізняється вона від генеалогічної? За якими критеріями?
3. Праці яких учених стали теоретичним фундаментом для створення типологічної класифікації мов?
4. Які мови вважаються флективними?
6. На які два типи поділяються флективні мови? Назвіть відомі вам мови, що належать до цих типів.
7. Чи бувають чисті типи мов? Чому? Проілюструйте свою відповідь на прикладі відомих вам мов.
8. У чому суть соціолінгвістичної класифікації мов? Хто з українських мовознавців зробив найбільший внесок у її розвиток?

9. Які суспільні чинники зумовили виникнення соціолінгвістичної класифікації?

10. Охарактеризуйте типи мов за цією класифікацією.

11. Визначте місце у соціолінгвістичній класифікації української, польської, англійської, латинської, чеської мов.